İçerik

Ders Kodu	Dersin Adı	Yarıyıl	Teori	Uygulama	Lab	Kredisi	AKTS
SOCI409	İstanbul: Türkiye'de Kentsel Sorunlar ve Topumsal Yeniden Yapılanmalar	7	3	0	0	3	6

Ön Koşul	
Derse Kabul Koşulları	

Dersin Dili	Fransızca
Türü	Seçmeli
Dersin Düzeyi	Lisans
Dersin Amacı	Dersin amacı, Türkiye'deki kentleşme süreçlerini ve toplumsal dönüşümleri İstanbul örneği üzerinden sosyolojik bir bakış açısıyla incelemektir. Öğrencilerin İstanbul'un tarihsel gelişimini ve güncel kentsel dinamiklerini; iç ve uluslararası göç, küreselleşme, neoliberal kent politikaları ve toplumsal eşitsizliklerle ilişkilendirerek anlamaları hedeflenmektedir. Ders, kentsel mekânın farklı toplumsal gruplar tarafından nasıl kullanıldığını, dönüştürüldüğünü ve deneyimlendiğini sorgularken kent politikalarının yerel halk üzerindeki etkilerini eleştirel olarak değerlendirme becerisi kazandırmayı amaçlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin gündelik kentsel yaşamı sistematik biçimde gözlemlemeleri ve kuramsal bilgiyi somut saha deneyimleriyle ilişkilendirmeleri beklenmektedir.
İçerik	Ders, İstanbul'un demografik büyümesi, kırdan kente göç, gecekondulaşma ve küresel kent olarak dönüşümünden hareketle kentsel değişimin başlıca toplumsal, ekonomik ve siyasal boyutlarını ele almaktadır. Kentsel peyzajın oluşumunda toplumsal bellek ve ulusal kimliğin rolü; kamusal alan, neoliberal kent politikaları, kentsel dönüşüm, konut mücadeleleri, soylulaştırma, yerinden edilme ve kent hakkı temel tartışma konuları arasındadır. Uluslararası göç ve mültecilik, yerel yönetimlerin politikaları ve mekânsal adalet çerçevesinde incelenmektedir. Ayrıca ulaşım ve gündelik hareketlilik pratikleri üzerinden toplumsal hiyerarşiler; mezarlıklar üzerinden ise demografik değişimler tartışılmaktadır. Bağlarbaşı ve Tarlabaşı saha ziyaretleri ile öğrencilerin bireysel gözlemleri, bu temaların somut kentsel mekânlar üzerinden değerlendirilmesini sağlamaktadır.

Kaynaklar	Aktaş, Ö. (2015). Cumhuriyet sonrası İstanbul demografisi. *Büyük İstanbul Tarihi*. Arıcan, A. (2020). Behind the scaffolding: Manipulations of time, delays, and power in Tarlabaşı, Istanbul. *City & Society, 32*(3), 482–507. Batuman, B. (2015). “Everywhere Is Taksim”: The politics of public space from nation-building to neoliberal Islamism and beyond. *Journal of Urban History, 41*(5), 881–907. Çavuşoğlu, E. ve Strutz, J. (2014). Producing force and consent: Urban transformation and corporatism in Turkey. *City, 18*(2), 134–148. Erman, T. (2001). The politics of squatter (gecekondu) studies in Turkey: The changing representations of rural migrants in the academic discourse. *Urban Studies, 38*(7), 983–1002. Gülhan, S. T. (2022). Neoliberalism and neo-dirigisme in action: The state–corporate alliance and the great housing rush of the 2000s in Istanbul, Turkey. *Urban Studies, 59*(7), 1443–1458. Kastoryano, R. (1992). Trajectoires dans la ville. Les Juifs à Istanbul. *Critique, 48*(543–544), 657–670. Kaya, A. (2017). A tale of two cities: Aleppo and Istanbul. *European Review, 25*(3), 365–387. Keyder, C. (2005). Globalization and social exclusion in Istanbul. *International Journal of Urban and Regional Research, 29*(1). Kuyucu, T. ve Ünsal, Ö. (2010). “Urban transformation” as state-led property transfer: An analysis of two cases of urban renewal in Istanbul. *Urban Studies, 47*(7), 1479–1499. Lovering, J. ve Türkmen, H. (2011). Bulldozer neo-liberalism in Istanbul: The state-led construction of property markets, and the displacement of the urban poor. *International Planning Studies, 16*(1), 73–96. Memişoğlu, F. ve Yavçan, B. (2022). Beyond ideology—a comparative analysis of how local governance can expand national integration policy: The case of Syrian refugees in Istanbul. *Journal of Ethnic and Migration Studies, 48*(3), 503–523. Mills, A. (2006). Boundaries of the nation in the space of the urban: Landscape and social memory in Istanbul. *Cultural Geographies, 13*(3), 367–394. Nuhrat, Y. (2020). Moralities in mobility: Negotiating moral subjectivities in Istanbul’s traffic. *Mobilities, 15*(3), 325–340. Öncü, A. (1999). Istanbulites and others: The cultural cosmology of being middle class in the era of globalism. İçinde *Istanbul: Between the global and the local*. Öz, Ö. ve Eder, M. (2018). “Problem spaces” and struggles over the right to the city: Challenges of living differentially in a gentrifying Istanbul neighborhood. *International Journal of Urban and Regional Research, 42*(6), 1030–1047. Ozil, A. (2025). Fields into houses: Local actors, society, and the making of a new urban landscape in Tarlabaşı and Tatavla in late Ottoman Istanbul. *Middle Eastern Studies, 61*(4), 429–442. Pérouse, J. F. (2000). Les cimetières d’Istanbul : Sources vivantes pour l’étude des dynamiques démographiques actuelles. *Anatolia Moderna. Yeni Anadolu, 9*(1), 217–235. Tsavdaroglou, C. (2020). The refugees’ right to the center of the city and spatial justice: Gentrification vs commoning practices in Tarlabaşı-Istanbul. *Urban Planning, 5*(3), 230–240. Vatin, N. ve Yerasimos, S. (2001). *Les cimetières dans la ville : Statut, choix et organisation des lieux d’inhumation dans Istanbul intra muros*. Yazıcı, B. (2013). Towards an anthropology of traffic: A ride through class hierarchies on Istanbul’s roadways. *Ethnos, 78*(4), 515–542. Yılmaz, B. ve Danış, D. (2024). Her dönemin bekleme odası: Görünmez kent Tarlabaşı. *İleti-ş-im*, (40), 101–126.

Teori Konu Başlıkları

Hafta	Konu Başlıkları
1	Giriş: İstanbul’u Neden İnceliyoruz?
2	Dönüşen Bir Dünya Kenti Olarak İstanbul
3	Bireysel Saha Gözlemi
4	Kentsel Peyzajın Dönüşümü: Bellek, Ulus ve Kamusal Alan
5	Saha Ziyareti: Beşiktaş’ta Din, Kentsel Mekân ve Siyaset
6	Küreselleşme ve Neoliberal Politikalar Çağında İstanbul
7	Kentsel Dönüşüm Projeleri ve Konut Mücadeleleri
8	Sosyo-Mekânsal Eşitsizlikler ve Kent Hakkı
9	İstanbul’da Kozmopolitizmin İzleri, Belleği ve Mirası
10	Saha Ziyareti: Tarlabaşı ve Kentsel Eşitsizlikler
11	Sığınma Kenti mi, Dışlanma Kenti mi? İstanbul'da Göçmenler
12	İstanbul’da Hareket Etmek: Hareketlilik, Toplumsal ve Ahlaki Hiyerarşiler
13	İstanbul’da Ölmek: Mezarlıklar ve Demografik Dinamikler
14	Sonuç ve Genel Değerlendirme